

Sisällys

Esipuhe.....	7
Lukijalle.....	9

Joel Kivirauma

1 Erityispedagogiikka tieteenä	11
Johdanto.....	12
Erityispedagogiikan historia.....	14
Tieteen edistyminen ja erityispedagogiikan muutokset.....	17
Tiedon tuottaminen erityispedagogiikassa.....	20

Joel Kivirauma

2 Erityisopetuksen historialliset kehityslinjat	25
Erityisopetuksen aatteellinen tausta.....	26
Kansakoulu ennen oppivelvollisuutta: aistivammalaitosten ja erityiskoulujen aika (1800-luvun puolivälistä 1900-luvun alkuun).....	29
Oppivelvollisuuskoulun aika: erityiskoulut ja -luokat (1920-luvulta 1960-luvulle).....	34
Peruskoulu: osa-aikaisen erityisopetuksen kasvu (1970- ja 1980-luvut).....	37
Uusliberalistinen peruskoulu: erityisopetuksen kasvu jatkuu (1990-luvulta alkaen).....	41

Sakari Moberg ja Simo Vehmas

3 Erityiskasvatuksen perusteet ja käytännöt	47
Poikkeavuuden ja vammaisuuden erilaiset tarkastelutavat.....	48
Nimeäminen ja luokittelu erityiskasvatuksessa.....	57
Erityiskasvatuksen erityisyys.....	64

Sakari Moberg ja Hannu Savolainen

4 Yhteistä koulua kohti	75
Johdanto.....	76
Integraatioajattelun taustat.....	77
Integraatiosta inklusioon.....	81
Kehityksen nykytila.....	92

Simo Vehmas

5 Erityispedagogiikka ja etiikka	103
Etiikka – tutkimusretki hyvään ja oikeaan.....	104
Eettiset ihmiset – eettinen yhteiskunta.....	107
Toimintamahdollisuuksien etiikka.....	110
Toimintamahdollisuudet ja inklusio	113
Diagnosointi, medikalisointi ja moraalinen vastuu.....	117

Jarkko Hautamäki

6 Koulutettavuus ja interventio	123
Johdanto	124
Koulutettavuuden juuret: esimerkkinä villilapset	125
Kolme erityispedagogian näkökulmaa.....	127
Toimintatavan muutos.....	134
Lopuksi.....	139

Jarkko Hautamäki ja Hannu Savolainen

7 Arviointi, diagnoosi ja interventio	141
Johdanto	142
Arviointi ammatillisena toimintana	144
Diagnostiikka osana erityisopettajan toimintaa	147
Tilastollisesta ja kliinisestä tulkinnasta diagnostiseen opetukseen	152
Arvioinnin tehtävät	160
Arviointi mittaamisena	165
Arvioinnin kehittäminen: kohti dynaamista ja interaktiivista opetus- ja interventiovasteiden tutkimusta	167

Ulla Lahtinen

8 Erityiskasvatus ammattialana	171
Johdanto	172
Mitä on professio?	173
Erityiskasvatus professiona.....	175
Erityisopettajan toimintamallit.....	182
Erityiskasvattajan osaamisvaatimukset.....	192
Erityiskasvattajien koulutus ja määrällinen kehitys.....	195

Lähteet	201
----------------------	-----

Asiahakemisto	227
----------------------------	-----